

บทที่ 4

ปัญหาบ่อนการพนันในประเทศ และการบังคับใช้กฎหมาย

การพนันถือเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อปัจเจกชน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพนัน ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควรไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในทางปฏิบัติปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ยังมีปัญหาปลีกย่อยหลายประการ กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องทัศนคติต่อการกระทำความผิด และปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งจะทำการศึกษาวิเคราะห์ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ปัญหาและผลกระทบของบ่อนการพนัน

ในปัจจุบันมีการเปิดบ่อนการพนันที่ผิดกฎหมายขึ้นมากมาย ซึ่งเป็นที่มาของเงินทุนหมุนเวียนในระบบที่ผิดกฎหมายจำนวนมหาศาล โดยที่ปริมาณเงินและจำนวนบ่อนการพนันดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสังคม โดยแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

4.1.1 ผลกระทบโดยตรง (Direct Effect)

ปัญหาเกี่ยวกับการพนันนั้นส่งผลกระทบต่อบุคคลผู้เล่น ผู้จัดให้มีการเล่น การพนัน ครอบครัวของบุคคลผู้เล่น และผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน รวมทั้งชุมชนด้วย โดยสามารถแบ่งพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 ผลกระทบต่อบุคคล (Personal)

เนื่องจากการพนันถือเป็นความผิดตามกฎหมาย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ทั้งเป็นเจ้าของ ผู้จัด เจ้ามือ ผู้เล่นหรือผู้สนับสนุนให้มีการเล่น ล้วนแล้วแต่ต้องได้รับโทษตามกฎหมายทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังเกิดผลเสียที่ตามมาอันเนื่องจากการเสียพนัน เงินได้ที่ได้

จากการประกอบอาชีพอาจสูญเสียไปกับการพนัน แม้ทางใต้จะมีอยู่บ้างแต่ก็เป็นส่วนน้อย เพราะฉะนั้นการพนันย่อมส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิดโดยตรงอย่างเห็นได้ชัดเจน

4.1.1.2 ผลกระทบต่อครอบครัว (Family)

ผู้ที่เล่นการพนันนั้นนอกจากต้องสูญเสียทรัพย์สินของตนเองแล้ว ผู้เล่นอาจนำทรัพย์สินของครอบครัวไปเล่นเพื่อหวังที่จะให้ได้ทรัพย์สินกลับคืนมา พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้นั้น หากผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าครอบครัวด้วยแล้ว หนทางที่จะทำให้ผู้อาศัยจะได้รับความเดือดร้อนย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏอีกว่า ผู้ที่หลงใหลการพนันนั้น มักทุ่มเทเวลาให้กับการเล่นพนันมากจนเกินไป จนกระทั่งขาดการดูแลเอาใจใส่รับผิดชอบครอบครัวของตน ซึ่งอาจเกิดปัญหาต่อสังคมตามมาได้

4.1.1.3 ผลกระทบต่อชุมชน (Community)

เมื่อมีการเปิดบ่อนการพนัน ชาวบ้านในชุมชนบริเวณใกล้เคียงกับบ่อนการพนันย่อมมีโอกาสที่จะหลงติดพันกับการพนัน และตัวชาวบ้านเองอาจจะกลายเป็นพรรคพวกบริวาร เสมือนป้อมปราการ¹ ให้แก่บ่อนการพนันนั้นๆ ยากที่เจ้าพนักงานตำรวจจะเข้ามาทำลายได้ เพราะเจ้าของบ่อนหรือเจ้ามือ รวมทั้งผู้เล่นจะสามารถรู้ตัวได้ทันทั่วทั้งก่อน โดยอาศัยชาวบ้านเป็นด่านสกัดและแจ้งเหตุให้ทราบ แหล่งชุมชนดังกล่าวย่อมกลายเป็นแหล่งอบายมุข แหล่งเสื่อมโทรม และเป็นบ่อเกิดแห่งการกระทำความผิดอื่นๆ ติดตามมา

4.1.2 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Effect)

เศรษฐกิจนอกกฎหมาย หรือธุรกิจที่ผิดกฎหมายแต่ก็มีผู้ลักลอบทำ และมีได้มีการประมาณการไว้ในบัญชีรายได้ประชาชาติในประเทศไทย มีอยู่ด้วยกันหลายชนิด ซึ่งในแต่ละชนิดมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันและมีเครือข่ายที่ซ้อนทับกันอยู่ ผู้ทำธุรกิจในลักษณะนี้ บางกลุ่มมีความเกี่ยวโยงกับนักการเมือง ผู้ค้าอาวุธสงคราม นายทหารระดับสูง และ

¹ "ป้อม ประตูหน้า ชีวิตที่มีแต่บ่อน," มติชนรายวัน (8 พฤศจิกายน 2531) : 8.

องค์กรอาชญากรรม ดังนั้น นอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อผู้กระทำความผิดและผู้ใกล้ชิดแล้ว ปัญหายังรุกรามไปในระดับมหภาค การพนันยังส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกด้วย กล่าวคือ

4.1.2.1 ปัญหาต่อเศรษฐกิจ (Economic)

ธุรกิจการพนันเป็นกิจกรรมนอกกฎหมายที่มีผลบวกต่อระบบเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้ สร้างงานเหมือนกับธุรกิจถูกกฎหมายทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นที่มาของกำไรที่นักธุรกิจนำไปลงทุนต่อไปได้อีกทั้งในธุรกิจผิดและถูกกฎหมาย กล่าวได้ว่า อาจมีผลทำให้เศรษฐกิจเฟื่องฟู กิจกรรมนอกกฎหมายทั้งหลายสร้างงานเป็นจำนวนมาก พิจารณาได้จากมูลค่ารายได้โดยประมาณตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ประมาณการเศรษฐกิจนอกกฎหมายเกี่ยวกับการพนันในประเทศไทย พ.ศ.2536 ถึง 2538 (พันล้านบาทต่อปี)²

ประเภทการพนัน	รายได้ (ล้านบาท)	มูลค่าเพิ่ม (Value Added)
1. สลากกินรวบ (หวยใต้ดิน)	320	81 – 98 ³
2. บ่อนการพนัน	224 – 818	45 – 163 ⁴
3. การพนันฟุตบอล	122	12 – 16 ⁵

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจผิดกฎหมายก็ก่อผลในทางลบหลายด้านโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ⁶ มีปัญหาอันเกิดจากการพนันซึ่งต้องห้ามตามกฎหมาย ทำให้นักการพนันต่างขนเงินไปเล่นยังต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภายในประเทศที่จะต้องสูญเสียเงินตรา

² ผาสุก พงษ์ไพจิตร, สังคิต พิริยะรังสรรค์ และนวลน้อย ตริรัตน์, หวย ชอง บ่อน ยาบ้า เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตรีวิ้น, 2543), หน้า 7.

³ รายได้ของเจ้ามือใหญ่ คนเดินโพย เจ้ามือรายย่อย คิดเป็นร้อยละ 25-27 ของวงเงินเล่นหวยใต้ดิน

⁴ ผลกำไรของเจ้ามือบ่อนคิดเป็นร้อยละ 20 ของวงเงินที่แทงในบ่อนการพนัน

⁵ ผลกำไรของผู้จัดการพนันคิดเป็นร้อยละ 10 - 13 ของวงเงินที่แทงในการพนันบอล

⁶ สภาวะเศรษฐกิจ หมายถึง ความเป็นไปเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่าย จ่าย แจก และบริการใช้สอยของประชาชน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นสภาวะเศรษฐกิจของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานธุรกิจ หรือประเทศชาติ

ให้แก่ต่างชาติ⁷ ทำให้กระบวนการผลิต การจำหน่าย จ่ายแจก และบริการใช้สอยเงินตราของประชาชนลดน้อยลง⁸

การเล่นการพนันในต่างประเทศ มีทั้งรูปแบบธุรกิจการให้บริการการเดินทาง โดยตรงระหว่างกรุงเทพมหานครถึงฮ่องกงและมาเก๊า โดยเป็นที่รู้กันว่าธุรกิจการเดินทางดังกล่าวนี้ บริการสำหรับนักเลงการพนันโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการจำนวนหนึ่งมักเป็นผู้มีบทบาททางการเมือง ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาล⁹ ผลกระทบในทางลบอาจแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. เกิดการลงทุนในธุรกิจผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น เป็นการเบี่ยงเบนทรัพยากรที่ น่าจะนำมาใช้ในธุรกิจที่เป็นประโยชน์กับสังคม ไปหาธุรกิจที่มีผลเสียกับสังคม
2. ทำให้นักธุรกิจถูกกฎหมายเสียเปรียบ เพราะผู้ทำผิดกฎหมายเข้าถึงแหล่งทุนหรือหาเงินทุนมาได้ง่ายๆ และยังไม่ต้องเสียภาษี นอกจากนี้ยังเกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจ
3. กิจกรรมการพนันนอกประเทศ เป็นการนำเงินตราที่ได้จากภายนอกที่มีได้เกิดจากผลผลิตในประเทศ กล่าวคือ ปริมาณเงินอาจเพิ่มขึ้นแต่ผลผลิตเท่าเดิม เป็นสาเหตุให้เกิดภาวะเงินเฟ้อของระบบเศรษฐกิจได้
4. ผลกำไรจากธุรกิจผิดกฎหมายที่ถูกนำไปแสวงหากำไรเพิ่ม โดยการเก็งกำไรในตลาดหุ้น ตลาดอสังหาริมทรัพย์ในช่วงราคาบูม และถอนออกหรือลดลงในช่วงราคาคด มีผลทำให้สภาวะราคาขึ้นหรือลงมีการแกว่งตัวสูง นำไปสู่การไร้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและอาจเป็นผลเสียต่อความมั่นใจและการลงทุนของนักธุรกิจทั้งในและนอกประเทศ

4.1.2.2 ปัญหาต่อสังคม¹⁰ (Social)

⁷ พระมหาสมัยจินตโมชโก, “จากกาลิโน สนามมา ถึง ศูนย์ต่อต้านอบายมุข,” มติชนรายวัน (4 พฤศจิกายน 2531) : 9.

⁸ ชมเพลิน จันเรื่องเพ็ญ, ปัญหา 108 ทางเศรษฐกิจ, เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร, 2523), หน้า 7.

⁹ โกสุท หักทองขวาง, “ขบวนการกาลิโนฯ,” มติชนรายวัน (8 พฤศจิกายน 2531) : 8.

¹⁰ สภาวะทางสังคม หมายถึง ความเป็นไปได้ของคนในสังคม บุคคลเหล่านี้ได้แก่ คนที่ไม่จำกัดเพศ อายุ ซึ่งรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม โดยมีลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสืบทอด ความเป็นกลุ่มไปเรื่อยๆ ตัวบุคคลจะสลายไป แต่กลุ่มยังอยู่ และยังมีสถาบันและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ คือ มี

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม โดยไม่จำกัดเพศ อายุ การรวมกลุ่ม แต่จะให้ความสำคัญกับการสืบทอดความเป็นกลุ่มไปเรื่อย ๆ¹¹ ทั้งที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ และมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม¹²

สังคมไทยมีค่านิยมที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การเชื่อถือในโชคกลางหรือการที่เชื่อว่ามิบางสิ่งบางอย่างคอยกำหนดความเป็นไปของมนุษย์ และสามารถบันดาลสิ่งต่าง ๆ ให้มนุษย์โดยมนุษย์อาจจะไม่ได้คาดฝันมาก่อน ค่านิยมดังกล่าวมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนิสัยชอบเล่นการพนันของคนไทย ในชนชั้นผู้มีรายได้น้อยมักคิดว่าหนทางที่จะนำไปสู่การเลื่อนฐานะหรือมีชีวิตที่ดีกว่าด้วยการเสี่ยงโชคในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับชนชั้นสูงนั้น เงินจะเป็นเพียงอุปกรณ์อย่างหนึ่งในการเล่นเท่านั้น ชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ไม่มีความสำคัญมากนัก มักต้องการแค่เพียงความตื่นเต้นและความเพลิดเพลินเท่านั้น

ปัญหาเกี่ยวกับการครองชีพของราษฎร ผู้ที่มีฐานะยากจนชอบเสี่ยงโชคชนิดรุนแรงและรวดเร็วเพื่อหวังความร่ำรวยทางลัด ผู้ที่มีฐานะดีก็ชอบเสี่ยงเพื่อหวังความสนุก แต่การที่จะเล่นการพนันกันอย่างมกายนั้นก็เพราะคิดว่าตนเก่งกว่าคนอื่นจึงจะเล่น ถ้าคิดว่าเล่นแล้วจะต้องเสียเงินอย่างแน่นอน ไม่มีโอกาสที่จะชนะได้เงินแล้วก็จะไม่เล่นเป็นอันขาด แต่ด้วยความหวังของบุคคลจึงทำให้เกิดมีเกจอาจารย์ตั้งตัวเป็นผู้สอนวิชา วิธีการเล่นกลไกในเชิงพนัน หรืออาจารย์โง่ห่วยเกิดขึ้น ห้องที่ใดมีเกจอาจารย์มาก ห้องที่นั้นก็มักคิดเกี่ยวกับการพนันมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ยังมีผู้สนับสนุนซึ่งมีอิทธิพล ซึ่งอาจจะเป็นผู้มีอิทธิพลทางการเงินใช้เงินให้เป็นประโยชน์ในการที่จะชักนำเจ้าหน้าที่ให้หันมาร่วมมือด้วย หรือเป็นข้าราชการที่มีอำนาจพอที่จะให้ทั้งคุณและโทษแก่เจ้าพนักงานผู้จับกุมเป็นผู้สนับสนุน

นโยบายของรัฐในการที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เล่นการพนัน ก็มีช่วยช่วยให้สถิติการพนันมากหรือน้อยได้ หากนโยบายรัฐสอดคล้องกับพฤติกรรมของประชาชน การฝ่าฝืนกฎหมายก็ย่อมไม่เกิดขึ้น เนื่องจากประชาชนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติตาม ดังเช่น การพนันชนิดใดที่ทางการอนุญาตให้มีการเล่นโดยถูกต้องตามกฎหมาย ความ

ลักษณะเป็นตัวของตัวเอง เช่น การมีภาษาพูด และการนับถือศาสนา การมีขนบธรรมเนียมประเพณีเฉพาะกลุ่ม

¹¹ บรรพต วีระสัย, สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), หน้า 42.

¹² สภาวะทางวัฒนธรรม หมายถึง ความเป็นไปของขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของกลุ่มชนในสังคม นอกจากนี้ยังรวมความถึงสิ่งที่ตั้งงามหรือความเจริญงอกงามของคนในสังคมอีกด้วย

จำเป็นที่จะฝ่าฝืนกฎหมายก็ไม่มี สถิติการจับกุมต่ำลงเป็นธรรมดา แต่ถ้าในส่วนตัวที่ไม่อนุญาตให้มีการเล่นสถิติการจับกุมย่อมสูงกว่า

4.1.2.3 ปัญหาต่อการเมือง¹³ (Politics)

จากการศึกษาถึงผลกระทบที่อาจส่งผลต่อการเมืองของประเทศ มีทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งปรากฏว่านักการเมืองและผู้ทรงอิทธิพลมีความเกี่ยวข้องกับบ่อนการพนันอยู่เป็นจำนวนมาก จนอาจถือได้ว่าเป็น "ธุรกิจการเมือง" อย่างหนึ่ง

ตามความเป็นจริงพบว่า ปัญหาทางการเมืองนี้มีกิจกรรมซึ่งเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์อันมีผลสะท้อนต่อคนหมู่มาก การแสวงหาผลประโยชน์ดังกล่าว เช่น การได้มาซึ่งตำแหน่งทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมือง ยังหมายรวมถึงผลประโยชน์การเมืองที่มีหลายระดับด้วย¹⁴

นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องโยงกับการประกอบอาชญากรรม มีการก่อตั้งองค์กรอาชญากรรมเป็นเครือข่ายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ธุรกิจผิดกฎหมายอยู่ได้ด้วยการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองระดับสูงบางกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการและการเมือง

ในบรรดาธุรกิจผิดกฎหมายแล้ว ธุรกิจการพนันนับว่าเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้มากที่สุด ประมาณวงเงินในธุรกิจการพนัน 3 ประเภท คือ หวยใต้ดิน บ่อนการพนัน และพนันบอล มีวงเงินสูงถึง 134,000 ล้านบาท ถึง 277,000 ล้านบาท¹⁵ คิดเป็นมูลค่าเพิ่มระหว่าง 1 แสนถึง 2 แสนกว่าล้านบาท หรือร้อยละ 3 - 6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ธุรกิจการพนันมีอยู่อย่างกว้างขวางเป็นที่รับรู้กันทั่วไป และเนื่องจากผิด

¹³ สภาวะทางการเมือง หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเมืองทุกระดับท้องถิ่น จนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการปกครองประเทศ

¹⁴ ระดับแรก ได้แก่ สมาคม หน่วยงาน สหพันธ์ สันนิบาต องค์กร ชมรม ชุมชน ฯลฯ ระดับสอง ได้แก่ เรื่องระดับชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การแต่งตั้งรัฐมนตรี ระดับสาม ได้แก่ ระดับการเมืองระหว่างประเทศ หรือการเมืองระดับใหญ่ เช่น การทูต การเจรจาสันติภาพ การสงคราม เป็นต้น

¹⁵ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, สังคิต พิริยะรังสรรค์ และนวลน้อย ตรีรัตน์, หวย ชอง บ่อน ยาป่า เศรษฐกิจนอกกฎหมายกับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย, หน้า 6.

กฎหมายจึงอยู่ใต้และเฟื่องฟูเพราะการคุ้มครองของเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองจำนวนหนึ่ง ในกรณีป้อนการพนันเจ้าพนักงานตำรวจระดับต่างๆ จำนวนหนึ่งรับรายได้จากเจ้าของบ่อน และจากเจ้ามือหวยใต้ดินทั่วประเทศ รายได้ของเจ้าของบ่อนหรือเจ้ามือ ถูกแบ่งเป็นรายได้ ส่วนตัวของเจ้าพนักงานรัฐ และนักการเมืองจำนวนหนึ่ง

ในกรณีหวยใต้ดิน มีการศึกษาถึงเครือข่ายกิจการหวยใต้ดินในจังหวัดหนึ่งของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเจ้ามือหวยใต้ดินขนาดกลาง 3 คนซึ่งเป็นหุ้นส่วน มีรายได้ รวมจากการขายหวยงวดละประมาณ 2,000,000 ถึง 3,000,000 บาท (80 ถึง 120 ล้านบาท ต่อปี) เจ้าหน้าที่รัฐส่วนหนึ่งจะมีรายได้จากการได้รับเงินค่าคุ้มครองจากเจ้ามือหวย เงิน เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเงินจากหยาดเหงื่อแรงงานของผู้เล่น ซึ่งส่วนใหญ่กระจุกอยู่ในกลุ่มอายุ 15 - 65 ปี เป็นผู้ขายแรงงาน ผู้ทำธุรกิจขนาดย่อม นักการเมือง คนในสลัม ชาวบ้านตาม หมู่บ้าน คนเก็บขยะ รวมถึงคนชั้นกลาง โดยส่วนมากผู้เล่นหวยไม่มีทางค้ำคูณหรือได้กำไร เป็นกรณีของปลาใหญ่กินปลาเล็ก แต่เจ้ามือใช้รายได้สร้างความมั่นคงและอำนาจให้ตนเอง และพวกพ้องและเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมือง ควรหรือไม่ที่เงินของชาวบ้านจะถูกดูด เข้าสู่กระเป๋าเจ้ามือและเจ้าพนักงานของรัฐ แล้วท้ายที่สุดกลับมาเป็นฐานการเงินให้นัก การเมืองจำนวนหนึ่งให้เข้าสู่สภาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศโดยขาดประสิทธิภาพ

4.1.2.4 ปัญหาต่อศาสนา (Religion)

เมื่อก้าวถึงผลกระทบของการพนันต่อปัญหาด้านศาสนาแล้ว พุทธศาสนาได้ กำหนดเรื่องการพนันเป็นอบายมุขอย่างหนึ่ง ซึ่งจะนำพาชีวิตตนเองขึ้นไม่พ้นห้วงกรรม แม้จะอ้างว่าเล่นเพื่อเศรษฐกิจของตนเองก็ตาม แต่ก็ยังแสดงถึงคุณธรรมตามศาสนาของ ผู้นั้นน้อยเกินไป เพราะการพนันไม่ใช่เรื่องสุจริต¹⁶ อบายมุขจึงทำให้ศีลธรรม คุณภาพชีวิต ของประชาชนในชาติลดลง

ในครั้งพุทธกาลเมื่อ 2500 ปีล่วงมาแล้ว สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติ ถึงโทษของการเล่นการพนันไว้ในคหปฏิบัติ คือ ข้อปฏิบัติสำหรับคฤหัสถ์ว่าเป็นอบายมุข (เหตุเรื่องฉิบหาย) แสดงให้เห็นว่าสมัยของพระพุทธองค์ ประชาชนจนถึงผู้ปกครองนคร ต่างมีการเล่นการพนันกันแล้ว การเล่นดังกล่าวมีทั้งการลักลอบเล่นไม่ได้รับอนุญาต หรือเล่น โดยรับอนุญาต ประชาชนชอบเล่นการพนันกันมาก พอว่างเว้นจากการทำไร่นา ไม่

¹⁶ พระมหาสมัยจินตโฆษโก, จากกาลิโน สนามมา ถึง ศูนย์ต่อต้านอบายมุข.

ทำงานอื่น จะมาวิ่งสูบล้อมวงเล่นการพนันกัน เช่น ชนไก่ กัดปลา แม้กระทั่งการเล่นโยนเหรียญ รัฐบาลได้พยายามปราบปรามให้เลิกจากการพนันก็ไม่สำเร็จ พระสงฆ์เทศนาสั่งสอนอยู่เป็นประจำถึงโทษก็หายอมเชื่อฟังไม่ จนถึงกับชนชั้นปกครองต้องทำการชักชวนข้าราชการ ประชาชน ให้ละเว้นการพนันในวันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา และวันสำคัญต่างๆ

การพนันเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมทั้งหลาย พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่าการเล่นการพนันนั้นเมื่อชนะย่อมก่อเวร มีผู้อาฆาตมาดร้ายหมายปองเพื่อจะทำลายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ผู้แพ้การพนันยอมเสียขายทรัพย์สินที่เสียไป กินไม่ได้นอนไม่หลับ ทรัพย์สินที่มีอยู่ลดน้อยถอยลงจนฉิบหายหมดตัวไม่มีอะไรเหลือ มีภาวคิดว่า แม้ไฟไหม้ทรัพย์สินต่างๆ ก็ครั้งก็ทน แต่แผ่นดินของตนหาหมดสิ้นไม่ แต่ถ้าสูบล้อการพนันแล้ว ทรัพย์สินสมบัติแม้แต่แผ่นดินก็ไม่เหลือ

ศาสนาทุกศาสนาต่างตำหนิตัวเดียวกัน ฝ่ายทางบ้านเมืองนั้นออกกฎหมายห้ามเด็ดขาดในชนิดที่ร้ายแรง ส่วนประเภทที่ไม่ร้ายแรงเป็นภัยก็ยอมอนุญาตให้เล่นได้พอสมควร¹⁷

4.1.2.5 ปัญหาระหว่างประเทศ (International)

ปัญหาปอนการพนันที่เกิดภายในประเทศหนึ่ง อาจมีผลกระทบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับอีกประเทศหนึ่งได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ

ปัญหาการพนันระหว่างประเทศก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องต่างๆ ดังเช่น กรณีการสร้างโป๊ะเกื่อนริมดลิ่งแม่น้ำรวก ในพื้นที่หมู่บ้านสบรวก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามสำนักงานโกลเดินไทรแองเกิล พาราไดซ์ รีสอร์ท บนพื้นที่ซึ่งเรียกกันว่า "สามเหลี่ยมทองคำ" ติดกับประเทศเมียนมาร์ ได้มีการกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการนำคนไทยไปยังปอนการพนันฝั่งสหภาพพม่า ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐประจำกรมเจ้าท่าภูมิภาคที่ 1 ได้ทำการตรวจสอบโป๊ะดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าเป็นโป๊ะขนาดใหญ่ยาว

¹⁷ อุทัย สุภนิตย์, "การพนันมีอยู่คู่กับบ้านเมือง," ตุลพาท ปีที่ 34 เล่ม 5 (กันยายน - ตุลาคม 2530) : 4-5.

ประมาณ 30 เมตร ตั้งอยู่ริมตลิ่งแม่น้ำรวกที่มาบรรจบกับแม่น้ำโขง และบริเวณตลิ่งใต้มีการเสริมคอนกรีตเป็นทางลงไปสู่โป๊ะได้อย่างสะดวก

ผลการตรวจเอกสารพบว่า เคยมีบริษัทหนึ่งยื่นเรื่องขออนุญาตสร้างโป๊ะลอยน้ำ แต่ทางอธิบดีกรมเจ้าท่าไม่อนุญาต โป๊ะที่จัดสร้างขึ้นจึงถือเป็นโป๊ะเถื่อนจะต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป ทั้งในเรื่องการบุกรุกที่ดินและการสร้างโป๊ะเถื่อน คนที่ใช้โป๊ะข้ามฝากดังกล่าว อาจมีความผิดในข้อหาหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย เพราะชายแดนด้านดังกล่าวนี้ไม่อนุญาตให้คนไทยเดินทางผ่านแดนกัน แต่การพิสูจน์ว่ามีการเล่นพนันบนโป๊ะหรือไม่เป็นเรื่องยาก¹⁸ นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีชาวต่างชาติที่เป็นสายลับใช้เส้นทางเดียวกันนี้เดินทางผ่านเข้าออกประเทศไทยด้วย ซึ่งถือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ

4.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการพนัน (Enforcement of Law)

ความผิดเกี่ยวกับการพนันในประเทศไทย เป็นปัญหากฎหมายที่ปรากฏมานานแล้ว การปราบปรามการลักลอบเล่นการพนันให้หมดสิ้นไปเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ สิ่งที่เป็นไปได้คือ การควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด การลงโทษทางอาญาในปัจจุบันจะมีผลน้อยมากในการป้องกันมิให้บุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับความผิดฐานนี้

เนื่องจากรูปแบบของการพนันมีลักษณะที่เรียกว่าแพร่หลาย และเป็นส่วนตัวมากกว่าธุรกิจผิดกฎหมายอย่างอื่น เช่น โสเภณี หรือการค้ายาเสพติดให้โทษ เป็นต้น ความยุ่งยากในการสืบสวน สอบสวน ทำให้การลงโทษมีผลในการยับยั้งเกิดการกระทำความผิดมีค่อนข้างน้อย ทิศนคติของคนส่วนใหญ่ที่มองดูว่าการพนันไม่ใช่สิ่งที่ผิดกฎหมายแต่อย่างใด¹⁹

แม้กฎหมายจะได้บัญญัติเอาไว้เป็นความผิดก็ตาม แต่ในมุมมองของสังคมแล้ว บุคคลผู้เล่นการพนันหาได้ถือเป็นอาชญากรแต่อย่างใดไม่ ส่งผลให้เกิดปัญหาประการ

¹⁸ เติลินิวส์ (6 มกราคม 2543) : 13.

¹⁹ Herbert L. Packer, The limit of the Criminal Sanction (Standard Press, 1968c), pp.347-349.

สำคัญที่ทำให้สติคิดความที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการพนันมีสูง²⁰ รวมทั้งส่งผลต่อการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วย กล่าวคือ คนทั่วไปไม่มองว่าผู้เสนอการพนันเป็นผู้กระทำความผิด กฎหมายอาญา ทัศนคติเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญ เปรียบเสมือนการกระทำความผิดตามกฎหมายจรรยา เป็นต้น เพราะมองว่าไม่น่าเป็นความผิดอาญา

สังคมไทยมีค่านิยมประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การเชื่อถือโชคลางที่คอยกำหนดความเป็นไปของมนุษย์ และสามารถดลบันดาลในสิ่งต่างๆ ให้ได้อย่างไม่คาดคิดมาก่อน ค่านิยมดังกล่าวมีมานานแล้วและสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนิสัยชอบเล่นการพนันของคนไทย เมื่อมองในแง่ที่บุคคลมีรายได้น้อย โอกาสที่จะร่ำรวยค่อนข้างน้อย จึงมีหนทางเดียวที่จะหวังร่ำรวยได้ คือ การเสี่ยงโชคในรูปแบบต่างๆ²¹ ทั้งสภาพของคนที่ดีดการพนันจะเหมือนกับคนติดยาเสพติดให้โทษ ยิ่งเสพมากก็ยิ่งติด ยิ่งเล่นมากก็ยิ่งติด²²

ดังนั้น ความเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายจึงไม่ค่อยมี ดังนั้น การฝ่าฝืนต่อข้อห้ามจึงไม่ใช่สิ่งที่มีความสำคัญมากนัก เมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักได้รับเพียงโทษปรับ ซึ่งจะถือเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อเสียค่าปรับแล้วก็อาจย้อนกลับมากระทำความผิดอีก ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายย่อมถูกกระทบกระเทือนอย่างแน่นอน เพราะแม้แต่รัฐเองยังเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการพนันสลากกินแบ่งรัฐบาลขึ้น โดยที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีรูปแบบเป็นรัฐวิสาหกิจ²³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้จากสลากกินแบ่งที่เข้าสู่รัฐเป็นจำนวนไม่ใช่น้อยในแต่ละปี²⁴

ความพยายามที่จะขจัดความขัดแย้งเกี่ยวกับความคิดปัญหาบ่อนการพนัน นำไปสู่การพิจารณาในเนื้อหาความแตกต่างในแง่ของกฎหมาย (Legal Opinions) ซึ่งได้แยกพิจารณาลักษณะของการกระทำความผิดต่างๆ ออกเป็น ความผิดในตัวเอง (Mala in se) กับความผิดที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม (Mala Prohibita)

²⁰ อธิคม อินทภูติ, "กฎหมายเกี่ยวกับการพนันในประเทศไทย," วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 12 (เมษายน 2524) : 137.

²¹ William R. Eadington, "Some Observation on Legalization Gambling," Gambling and Society(1976) : 50.

²² Ibid., pp. 341-375.

²³ มาตรา 5 พระราชบัญญัติสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ.2517

²⁴ พ.ศ.2525 กองสลากกินแบ่งรัฐบาลส่งเงินรายได้สุทธิเข้ารัฐเป็นจำนวนถึง 1,389,497,810

4.2.1 สาระแห่งกฎหมาย

บทบัญญัติของกฎหมายการพนันในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ยังมีความไม่เหมาะสมทั้งในด้านเนื้อหาสาระ บทลงโทษของตามกฎหมายและการใช้ดุลยพินิจในการลงโทษ อันทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายลดน้อยลงด้วย ปัญหาที่สำคัญแบ่งพิจารณาได้ดังนี้

4.2.1.1 บทบัญญัติความผิด

การพนันประเภทอนุญาตนั้นมียุทธน้อยประเภท และในการขออนุญาตมีขั้นตอนและเงื่อนไขเป็นอันมาก นอกจากนี้แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้ขออนุญาตเล่นได้ แต่มีการพนันบางประเภทที่มีระเบียบห้ามมิให้ออกใบอนุญาต ดังนั้น การพนันที่เล่นกันส่วนใหญ่จึงเป็นการพนันที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

4.2.1.2 อัตราโทษ

ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 บัญญัติอัตราโทษไว้ค่อนข้างต่ำ

มาตรา 12 "ผู้ใดจัดให้มีการเล่นหรือทำอุบายล่อ ช่วยประกาศโฆษณา หรือชักชวนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ผู้อื่นเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นซึ่งมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน หรือรับอนุญาตแล้วแต่เล่นพลิกแพลง หรือผู้ใดเข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่น อันขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือข้อความในใบอนุญาต ผู้นั้นมีความผิดดังต่อไปนี้

ถ้าเป็นความผิดในการเล่นตามบัญชี ก. หมายเลข 1 ถึง หมายเลข 16 หรือการเล่นตามบัญชี ข. หมายเลข 16 เฉพาะสลากกินรวบ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกันนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป จนถึง 3 ปี และปรับตั้งแต่ 500 บาท ขึ้นไปจนถึง 5,000.- บาทด้วยอีกโทษหนึ่ง เว้นแต่ผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันที่เรียกว่า ลูกค้า ให้จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 5,000.- บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นความผิดอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 2,000.- บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 4 ทวิ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 1,000.- บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

อัตราโทษดังกล่าวเป็นอัตราโทษที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ มีโทษจำคุกขั้นสูงสุดเพียง 3 ปี และมีโทษปรับสูงสุดเพียง 5,000 บาท และโดยมากศาลมักใช้วิธีการลงโทษจำเลยและปรับเท่านั้น ทำให้อัตราโทษในคดีการพนันมีผลในทางยับยั้งค่อนข้างน้อย

เมื่อเปรียบเทียบวงเงินพนันที่เกิดขึ้น ในการพนันบางประเภทอาจมีวงเงินสูงถึง วงละ 50,000,000 บาท²⁵ แต่อัตราโทษขั้นสูงตามกฎหมายมีเพียง ปรับ 5,000 บาท หรือ อัตรา 1 ต่อ 50,000 ซึ่งหมายถึงวงเงินพนันที่เจ้ามือได้รับในแต่ละวัน จะสูงกว่าอัตราค่าปรับ ที่กฎหมายกำหนด ทำให้ไม่เกรงกลัวต่อการชำระค่าปรับตามกฎหมาย

ลักษณะทั้งสองประการนี้ เป็นจุดสำคัญที่ทำให้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับ บ่อนการพนันไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จึงควรนำมาพิจารณาและดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงบทบัญญัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติต่อความผิด

คำว่า "ทัศนคติ" (Attitude)²⁶ หมายถึง ท่าทีที่แสดงออกของคนเราซึ่งบ่งบอกถึง สภาพแห่งจิตใจ²⁷

²⁵ แผนกวิจัยและวางแผน กองบัญชาการตำรวจนครบาล, สถิติการพนันฟุตบอล วันที่ 10 ธันวาคม 2540

²⁶ Webster Dictionary (New York : Webster International Press, 1976), p.122.

²⁷ 1) ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด

2) ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจที่มีอิทธิพลต่อการคิด และการกระทำของบุคคลเป็นอันมาก เพราะมันเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางไว้ว่า ถ้าบุคคลประสบสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นๆ จะมีท่าทีต่อสิ่งนั้นในลักษณะอันจำกัด

3) ทัศนคติเป็นสภาพจิตใจที่มีความถาวร ทั้งนี้ เนื่องจากบุคคลแต่ละคนต่างก็ได้รับ ประสบการณ์ (Experience) ได้รับรู้ (perceive) และผ่านการเรียนรู้มาก

4.2.2.1 ทศนคติของผู้กระทำความผิด

คนส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าการพนันไม่ใช่สิ่งที่ชั่วร้าย ถึงแม้กฎหมายจะบัญญัติว่าการพนันเป็นความผิดต่อกฎหมาย ก็เป็นเพียงกฎหมายที่บัญญัติห้ามการกระทำเท่านั้น ความผิดการพนันไม่ใช่ความผิดในตัว และผู้กระทำความผิดมักไม่รู้สึกสำนึกผิดในการกระทำของตน

การพนันมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่เสพติด เป็นการยากที่จะขจัดนิสัยดังกล่าวได้ สืบเนื่องมาจากลักษณะจิตใจของมนุษย์ 2 ประการ คือ

1. ความต้องการความรู้สึกที่ตื่นเต้นเร้าใจ
2. มนุษย์เกลียดความไม่แน่นอน แต่มนุษย์ชอบเล่นการพนันเพื่อแสดงว่าไม่ได้เกลียดความไม่แน่นอน เป็นการแสดงออกของกลไกแห่งการป้องกันตนเอง เมื่อเข้าร่วมในการเล่นการพนัน ทุกคนมีสิทธิเป็นผู้ติดการพนันได้เท่าเทียมกัน ผู้ที่เล่นการพนันบ่อยๆ มักจะติดการพนัน

พระราชบัญญัติการพนันมีการบัญญัติอัตราโทษไว้ค่อนข้างต่ำ จึงไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวหรือเข็ดหลาบได้

4.2.2.2 ทศนคติของสังคม

ทัศนคติของบุคคลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การพนันมิใช่สิ่งเลวร้าย แม้กฎหมายจะบัญญัติว่าการพนันเป็นความผิดต่อกฎหมาย ก็ผิดเฉพาะในส่วนของกฎหมายที่เป็นข้อห้าม(Mala Prohibita) ผู้กระทำความผิดจึงไม่ถูกตั้งข้อรังเกียจจากสังคม ในขณะที่เดียวกัน ผู้กระทำความผิดก็มักจะไม่รู้สึกถึงการกระทำความผิดของตน กล่าวคือ ไม่รู้สึกสำนึกผิดในการกระทำแต่อย่างใด ชั่วร้ายในบางชุมชนที่มีการเล่นการพนันกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น ชุมชนแออัดต่างๆ ที่ส่วนใหญ่เล่นห่วยปิงปอง เล่นไพ่อยู่ในบ่อนการพนัน ผู้ที่ไม่เล่นการพนันจะถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ผิดปกติผิดแผกไปจากบุคคลอื่นๆ

พระราชบัญญัติการพนันของไทยมีกฎ ข้อบังคับต่างๆ ที่เข้มงวดและมีข้อจำกัดมากเกินไป ยากแก่การที่จะปฏิบัติตาม

4.2.2.3 ทศนคติของเจ้าพนักงานของรัฐ

การพนันเป็นความผิดที่สามารถกระทำได้ง่าย ดังนั้นจึงคาดหมายได้ยากว่าความผิดจะเกิด ณ ที่ใด เจ้าพนักงานจึงไม่อาจล่วงรู้ได้ โดยปกติเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะให้ความสนใจกับความผิดที่เป็นความชั่วร้ายในตัวเอง เช่น คดีลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือความผิดต่อชีวิตร่างกายเป็นลำดับแรก การให้บริการและให้ความปลอดภัยแก่สังคม เช่น การจราจร การตรวจระวังเหตุร้ายเป็นลำดับถัดมา ส่วนความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนันเป็นลำดับสุดท้าย ดังนี้ การปราบปรามบ่อนการพนัน จึงไม่สามารถทำได้อย่างเด็ดขาดและต่อเนื่อง ทำให้บ่อนการพนันยังคงแพร่หลายต่อไป

ปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง โดยการรับสินบนจากเจ้าของบ่อนการพนันที่ผิดกฎหมาย

ทศนคติเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนันในประเทศไทย ได้ทวนกระแสความคิดเห็นของหลายประเทศที่อนุญาตให้มีการเปิดบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมาย ภายใต้การควบคุมของรัฐ²⁸

4.2.3 ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ลักษณะของการกระทำผิดเกี่ยวกับการพนันสามารถกระทำได้ง่าย มีลักษณะเป็นการส่วนตัวมากกว่าความผิดประเภทอื่น บางครั้งอุปกรณ์ จำนวนคน และสถานที่ไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคในการกระทำความผิด นอกจากนี้การคาดหมายว่าความผิดจะเกิดขึ้น ณ ที่ใดกระทำได้ง่าย แตกต่างจากการกระทำความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดเกี่ยวกับโสเภณี ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยบางอย่างเข้ามาเสริมจึงจะสามารถกระทำความผิดได้ ดังนั้น โอกาสล่วงรู้การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานจึงทำได้ยาก เว้นแต่กรณีที่มีการเปิดบ่อนกันเป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งการล่วงรู้ของเจ้าพนักงานจะทำได้ง่ายขึ้น การศึกษาถึงปัญหาดังกล่าวนี้นี้จะพิจารณาถึงกระบวนการยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนดังนี้

²⁸ จิตรศักดิ์ พรหมทอง และพนัส ทศนียนานนท์, "อึ้งยี่ : องค์การนอกกฎหมายและองค์การอิทธิพล." วารสารอัยการ (มีนาคม 2524) : 22 - 35.

4.2.3.1 เจ้าพนักงานตำรวจ (Police)

คดีการพนันจะได้ตัวผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อ เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้ทำการจับกุม ไม่ว่าจะมิผู้ชี้ช่องให้จับหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการปราบปรามการพนันทุกประเภทไว้ กล่าวคือ²⁹

1. เจ้าพนักงานตำรวจทุกท้องที่ มีหน้าที่ในการสอดส่องและปราบปรามการพนันทุกประเภทที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องที่ด้วยความเข้มงวด
2. ให้सारวัตร หัวหน้าสถานี และผู้รักษาการแทนพยายามทำการสืบสวนให้ได้ความแน่ชัดว่าท้องที่ใดมีราษฎรนิยมเล่นการพนันชนิดใดบ้าง
3. ผู้ใดเป็นนายทุนส่งเสริมในการเล่นการพนัน ให้หาทางป้องกันและปราบปรามโดยวางแผนปฏิบัติการจับกุม จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการโดยเฉพาะก็ได้

ถ้ามีเจ้าพนักงานตำรวจคนใดสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจในการตั้งปอนการพนันอยู่ด้วย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงทัณฑ์ในทันที แล้วรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบ แต่หากผู้บังคับบัญชากลั่นแกล้งปล่อยปละละเลยไม่จัดการลงทัณฑ์ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชามีส่วนบกพร่องอาจถูกลงทัณฑ์ด้วย ถ้าท้องที่ใดผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่ในการปราบปรามการพนันทุกประเภทจนเลิกกันไป โดยทำลายต้นตอ หรือแหล่งสนับสนุนการพนันโดยสิ้นเชิง ก็ถือว่าเป็นความดีความชอบอันควรปูนบำเหน็จพิเศษให้

การจัดให้เจ้าพนักงานตำรวจส่วนกลางออกทำการสืบสวนและจับกุม ถ้าปรากฏว่าท้องที่ใดมีการเล่นการพนันกันชุกชุม โดยเฉพาะสลากกินรวบ ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจส่วนกลางจับได้ จะถือว่าเจ้าพนักงานตำรวจผู้เป็นหัวหน้าท้องถิ่นบกพร่องละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ จะต้องรับการพิจารณาลงทัณฑ์ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน

สำหรับการสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้เล่นการพนัน พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนให้ปรากฏด้วยว่า ผู้เล่นการพนันเหล่านั้นหมกมุ่นในการเล่นการพนันชนิดใด ได้เสียพนันมากน้อยเพียงใด เล่นกันมาช้านานแล้วหรือไม่ และเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรมอย่างอื่นอันเป็นผลเสียแก่การปกครองท้องถื่นอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อแจ้งให้พนักงานอัยการ

²⁹ ชุมพล โลหะชาละ, "คำบรรยายการพนันชนิดต่างๆ ที่ขึ้นสู่ศาล," ตุลาคม 21 (กรกฎาคม - สิงหาคม, 2517) : 12.

ตกลงต่อศาลให้ประกอบดุลยพินิจในการลงโทษจำเลยสถานหนัก ผู้เล่นจะได้หลายจำไม่
มีวสุมเล่นกันอีก

อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นกำลังส่วนหนึ่งของกระบวนการ
ยุติธรรมเพื่อควบคุมการพนันนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพของบุคลากรตำรวจที่จะทำ
หน้าที่ตามกฎหมาย มีความศักดิ์สิทธิ์มากน้อยเพียงใดหรือไม่ด้วย นอกจากนี้ การประกอบ
ธุรกิจที่ล่อแหลมหรือละเมิดกฎหมายยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานตำรวจด้วย ดังมี
ผู้กล่าวว่า "อิทธิพลผลประโยชน์ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับองค์กรตำรวจอย่างใกล้ชิด
ในบางครั้งอิทธิพลทางการเมือง เข้ามาแทรกซ้อนในการรับรู้การเปิดธุรกิจโดยผิดกฎหมาย
ของเจ้าพนักงานตำรวจ และสภาพปัญหาภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ก่อให้เกิด
เงื่อนไขสำหรับการรับผลประโยชน์โดยมิชอบ"³⁰ ด้วยเหตุนี้ เจ้าพนักงานตำรวจโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในระดับสถานีตำรวจ มีส่วนที่จะยับยั้งหรือผลักดันการกระทำผิดกฎหมายการพนัน
อย่างใกล้ชิด

หน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้องกับบ่อนการพนันในกรุงเทพมหานคร สามารถ
จำแนกได้เป็น 4 หน่วยงาน คือ

1. ระดับสถานี จำนวน 87 สถานี
2. ระดับกองบังคับการตำรวจนครบาล จำนวน 9 กองบังคับการ
3. กองบังคับการสายตรวจปฏิบัติการพิเศษ
4. กองปราบปราม ขึ้นกับกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

จากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขสำคัญเบื้องต้นที่ทำให้บ่อนการพนันอยู่ได้เนื่องจาก
ได้รับการสนับสนุนจากตำรวจ อดีตอธิบดีกรมตำรวจท่านหนึ่งเคยให้สัมภาษณ์ว่า "บ่อนที่
เกิดได้เพราะว่าตำรวจมีส่วนได้เสีย สาเหตุที่ปราบปรามไม่ได้เพราะตำรวจมีเอี่ยวทั้งใน
กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด" ทั้งนี้ สาเหตุหนึ่งที่ตำรวจจำเป็นต้องรับเงินนอกระบบนี้
อาจเป็นเพราะตำรวจมีงบประมาณในการทำงานที่ไม่เพียงพอ การมีเงินนอกระบบอาจช่วย
ให้ตำรวจสามารถทำงานคล่องตัวขึ้น ในการปราบปรามการกระทำผิดความผิดอื่นๆ ทั้งนี้
เพราะระบบงบประมาณที่ขอไม่ได้เพียงพอตามปริมาณงาน เจ้าพนักงานตำรวจจึงต้องหา

³⁰ ประชัย เวียงสมบุญรณ์, "อิทธิพล ผลประโยชน์และพฤติกรรมในองค์กรตำรวจไทย," วารสาร
พัฒนบริหารศาสตร์ 23 (มกราคม 2526) : 1 - 26.

เงินนอกระบบที่อยู่ใกล้ตัวจากนักการพนัน เจ้าของปอน เจ้ามือหวยใต้ดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์ วัสดุต่างๆ มาใช้ทดแทนเงินงบประมาณ³¹

อย่างไรก็ตามปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานตำรวจสามารถสรุป โดยการแบ่งพิจารณาเป็นรายหัวข้อดังต่อไปนี้³²

1. ปัญหาการปราบปราม ปัญหาประการแรกได้แก่ กำลังและภารกิจที่ต้องเผชิญหน้า ซึ่งหน้าที่โดยตรงของตำรวจก็คือ การรักษากฎหมายที่มีโทษทางอาญาทุกชนิด กำลังของเจ้าพนักงานตำรวจที่บรรจุตามสถานที่มีจำนวนจำกัดตามกำลังงบประมาณ แต่ภารกิจที่ได้รับมอบนั้นมีมากกว่า จึงมีความจำเป็นที่เจ้าพนักงานตำรวจจำเป็นต้องเลือกปฏิบัติงานในส่วนที่จะให้บริการและความปลอดภัยแก่ประชาชน โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายในลักษณะที่เป็นความผิดชั่วร้ายในตนเอง (Mala in se) เช่น คดีลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นลำดับแรก บริการสังคมให้ปลอดภัยเป็นลำดับรอง เช่น อำนวยความสะดวกในการจราจรให้เกิดความคล่องตัว อุบัติเหตุให้ลดน้อยลง เป็นต้น ส่วนในเรื่องความผิดที่กฎหมายบัญญัติ (Mala prohibita) ถือว่าเป็นหน้าที่ในอันดับสุดท้าย แต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีได้ละเลยหรือละเว้นการจับกุม หากพบการกระทำความผิดก็ปฏิบัติหน้าที่จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย เพียงแต่ไม่สืบเสาะขอกชอนค้นหาเป็นพิเศษ ดังเช่นคดีเกี่ยวกับความผิดที่ชั่วร้ายในตัวเอง เนื่องจากถ้าทำอย่างนั้นจะมีกำลังเจ้าพนักงานตำรวจไม่เพียงพอแน่นอน หรือทำได้แต่ขีดความสามารถในด้านอื่นที่สำคัญก็จะลดน้อยถอยลงด้วยเหตุนี้ทางราชการจึงไม่ได้ตั้งหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ให้มีภารกิจเฉพาะเกี่ยวกับการพนันเหมือนอย่างหน่วยปฏิบัติงานอื่น เช่น ตำรวจป่าไม้ ตำรวจทางหลวง ตำรวจรถไฟ ตำรวจน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ ความรู้พื้นฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ในด้านเกี่ยวกับการปราบปรามส่วนใหญ่มีขีดความสามารถจำกัด ทั้งนี้ เนื่องจากขาดความรู้ความสามารถในเรื่องการพนันอย่างเพียงพอ แม้จะได้รับการอบรมมาบ้างแต่ก็ล่วงเลยระยะเวลาจนยากที่จะจดจำได้ตลอด เครื่องมือเครื่องใช้ในการปราบปรามทางราชการมีให้ นั้น ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนอย่างทั่วถึงแต่นักพนันจะมีช่องทางหลบหนีซ่อนเร้นให้พ้นจากการจับกุมและการปราบปรามบางกรณีจำเป็นต้องใช้กล้องบันทึกภาพเพื่อยืนยันตัวบุคคล สถานที่เกิดเหตุ บางแห่งก็อยู่ในรั้วรอบขอบชิด ถึงแม้จะรู้ว่าเล่นกันอยู่แต่ตำรวจก็เข้าไปทำการจับกุมไม่ได้ ถ้าไม่มีรถบันไดปีนขึ้นไป เป็นต้น พยานหลักฐานต่างๆ เท่าที่รวบรวมได้มักจะถูกทำลายก่อนที่เจ้าหน้าที่

³¹ พล.ต.ต.เสรี เตมียเวส, ผู้จัดการรายวัน (4 ธันวาคม 2539) : 11.

³² ชุมพล โลหะชาละ, ตำบรวรายการพนันชนิดต่างๆ ที่ขึ้นสู่ศาล, หน้า 17 - 28.

ตำรวจจะเข้าถึงตัวผู้กระทำผิด ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเสี่ยงต่อข้อหาบุกรุก หรือทำให้เสียทรัพย์สิน ในเรื่องนี้มีกฎหมายที่ยังเอื้ออำนวยให้มีบทสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 5 และ 6 เช่น จัดให้มีการเล่นก็ถือว่าได้รับผลประโยชน์ ผู้ใดเล่นก็ถือว่าพนันเอาทรัพย์สิน ผู้อยู่ในวงการเล่นก็ถือว่าเล่นด้วย หากไม่มีบทสันนิษฐานนี้ เมื่อตำรวจเข้าไปในบ้านเขาโดยไม่พบการกระทำผิด ก็อาจถูกฟ้องร้องได้

2. ปัญหาการสอบสวน การสอบสวนคดีการพนันเป็นเรื่องพิเศษกว่าการสอบสวนคดีธรรมดา เพราะบางข้อหาหรือข้อกล่าวหาเป็นการเล่นพนันที่ไม่แพร่หลาย โดยเฉพาะการพนันประเภท ก. พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถึงวิธีการเล่นเสร็จแล้วจะต้องส่งวิธีการเล่นไปให้ผู้ชำนาญการพนันของสำนักงานตำรวจ ซึ่งได้จดทะเบียนไว้กับกระทรวงยุติธรรมแล้วพิจารณาว่าเป็นการเล่นประเภทใด ทั้งนี้ เพื่อให้รู้แน่ชัดว่า ผู้ต้องหาเล่นการพนันประเภทใด เช่น เมื่อตำรวจจับผู้เล่นการพนันมาได้กลุ่มหนึ่ง มีไพ่ป็อก 1 สำรับ กับกระดานมีหมายเลขไว้ว่า 1, 2, 3 และ 4 และเงินกองกลาง ตำรวจก็ต้องสอบสวนผู้ต้องหา นั้นใช้ไพ่เล่นกับกระดานหมายเลข 1, 2, 3 และ 4 นั้นอย่างไร อาจจะได้วิธีเล่นว่า เปิดไพ่ป็อกออกมา ถ้าเป็น 1 โครแห่งถูก 1 ก็ได้รับเงินไป หรือออกมาเป็นรูป 10 เอา 4 ทหารเหลือ 2 ออกมาเป็น 2 ได้เงิน ดังนี้ก็เข้าทำนองในการเล่นแล้ว ทั้งนี้ไม่มีถั่วหรือเมล็ดพืชแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากพนักงานสอบสวนจะมีความเห็นว่าจะฟ้องว่าเล่นการพนันประเภท "ถั่ว" ก็ต้องอธิบายการเล่นไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบเสียก่อน เมื่อได้รับความเห็นแล้วจึงใช้ได้ ซึ่งโดยทั่วไปพนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความสามารถต้องอาศัยผู้ชำนาญเป็นผู้ชี้ขาด

นอกจากปัญหาการปราบปรามและการสอบสวนแล้ว บทบัญญัติกฎหมายในบางเรื่องเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจด้วย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญให้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดในบ่อนการพนันไว้ ไม่ก่อให้เกิดความคล่องตัว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมของผู้มีอำนาจในการออกหมายค้น ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 58 (3) บัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มาเป็นอำนาจของศาลแต่เพียงผู้เดียว ตามมาตรา 238 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เดิมที่กฎหมายให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ออกหมายค้นได้ด้วยนั้น การปฏิบัติงานในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายของ พนักงานหรือตำรวจ มีความสะดวกและคล่องตัวกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากการขอให้พนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ออกหมายค้นย่อมกระทำไ้รวดเร็วกว่า ทั้งถ้าหาก พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ไปทำการค้นด้วยตนเอง หากเป็นกรณีที่ออก หมายค้นได้หรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว พนักงานฝ่าย ปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ นั้น สามารถทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 วรรคท้าย วัตถุประสงค์ของการค้น มี 2 ประการ คือ การค้นเพื่อหาคน เช่น ค้นหาคนร้ายเพื่อจับกุม หรือค้นหาคนที่ถูกกักขังไว้โดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อช่วยเหลือและการค้นเพื่อหาสิ่งของ เช่น ค้นหาสิ่งของที่มิไว้เพื่อ เป็นความผิดหรือค้นหาสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือค้นหาสิ่งของที่เป็นพยาน หลักฐานในคดี

การค้นบุคคล มาตรา 31 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติว่า

"บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย การทรมาน การทารุณกรรม หรือ การลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือ ไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิต ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือ ไร้มนุษยธรรมตาม ความในวรรคนี้ การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำอันกระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย"

กฎหมายที่ให้อำนาจค้นตัวบุคคลได้ คือ มาตรา 93 ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติว่า

"ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในสาธารณสถาน เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อ ใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด หรือซึ่งมิไว้เป็นความผิด"

การกระทำความผิดโดยการเล่นการพนันในบ่อนการพนัน หรือการจัดให้มีบ่อน การพนันนั้น มักเป็นความผิดที่ไม่ได้เกิดขึ้นในสาธารณสถาน ดังนั้นแม้มาตรา 93 ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้ให้อำนาจในการค้นในที่สาธารณสถานไว้ จึงไม่เกิด ประโยชน์ในทางปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจ

การค้นในที่รโหฐาน มาตรา 35 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540
บัญญัติไว้ ดังนี้

"บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย"

มาตรา 238 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 บัญญัติไว้ดังนี้

"ในคดีอาญาการค้นที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายบัญญัติ "

"ที่รโหฐาน" ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (13) หมายความว่าถึง ที่ต่างๆ ซึ่งไม่ใช่ที่สาธารณสถาน ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

"ที่สาธารณสถาน" ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (13) หมายความว่าถึง สถานที่ใดๆ ที่ประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

ดังนั้น ที่รโหฐานจึงหมายความว่าถึง สถานที่ใดๆที่ประชาชนไม่มีความชอบธรรมจะเข้าไปได้ ซึ่งย่อมหมายความว่าถึงเคหสถานด้วย การค้นในที่รโหฐานโดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ได้แก่

การค้นตามมาตรา 92 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติไว้
ดังนี้

"ห้ามมิให้ค้นที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีต่อไปนี้

- (1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยจากข้างในที่รโหฐาน
- (2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
- (3) เมื่อบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(4) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่า สิ่งของที่ได้มาโดยการกระทำผิดได้ซ่อนอยู่
ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นซ้ำว่าจะเอาหมายค้นได้ สิ่งของ
นั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

(5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้ต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านและการจับนั้นมีหมายจับ หรือจับ
ตามมาตรา 78..."

การค้นตามกฎหมายอื่นๆ เช่น ตามมาตรา 12 พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่
12) พ.ศ.2497 มาตรา 28 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนันแล้ว จะเห็นได้ว่า บ่อน
การพนันมีองค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีความสำคัญคือ สถานที่ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับ
พนัน ซึ่งสถานที่ดังกล่าวมักเป็นที่รโหฐาน กล่าวคือ บ่อนการพนันมักจะมีการเปิดขึ้นใน
สถานที่ที่มืดซิด และมักมีการตรวจสอบผู้ที่เข้าออกอย่างเคร่งครัด บ่อนการพนันจึงไม่ใช่ที่
สาธารณะสถานซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจจะเข้าไปทำการค้นโดยปราศจากหมายค้นได้ จึงยาก
ต่อการตรวจสอบและจับกุม

เนื่องจากการเล่นการพนันในบ่อนการพนัน เป็นการกระทำความผิดซึ่งมักเกิด
ขึ้นในที่รโหฐาน ดังนั้น ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 35 ประกอบมาตรา 238 รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำการค้นที่รโหฐานอันมีเหตุอันควร
สงสัยว่ามีการเล่นการพนันในสถานที่ดังกล่าวหรือไม่นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไปยื่นคำขอ
ออกหมายค้นต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการออกหมายค้นนั้น โดยการยื่นเป็นคำร้อง ซึ่งศาลได้
วางระเบียบให้ผู้ยื่นต้องเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป (ศาลบางแห่งกำหนดระเบียบให้
เป็นนายตำรวจผู้รับผิดชอบในคดีนั้นเท่านั้น) หรือถ้าเจ้าพนักงานอื่นก็ต้องเป็นข้าราชการ
ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป และต้องสวมเครื่องแบบ โดยยื่นได้ 24 ชั่วโมงตามความจำเป็น และ
ต้องมีเหตุในการออกหมายค้น นอกจากนี้ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับเลขที่ของที่ตั้งสถานที่
ค้นด้วย ไม่เช่นนั้นศาลบางแห่งจะไม่ยอมออกหมายค้นให้ โดยศาลจะต้องสอบให้ปรากฏ
เหตุผลอันสมควรที่จะออกหมายค้นด้วย

ปัญหาต่างๆ ในกระบวนการสืบสวนสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับ
การกระทำความผิดการพนันนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รวบรวมจากรายงานของ
เจ้าพนักงานตำรวจหน่วยต่างๆ ทั่วประเทศ ดังสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการเดินทางจากสถานีตำรวจไปยังที่ทำการศาล เพื่อการขอยกหมายค้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องที่บริเวณชายแดนและในเกาะที่อยู่ห่างไกลจากชายฝั่ง สถานีตำรวจที่อยู่ห่างไกลจากที่ทำการศาลมาก อีกทั้งเส้นทางการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้การดำเนินการเพื่อให้ศาลออกหมายค้นเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ที่มีอำนาจยื่นขอยกหมายค้นต่อศาล โดยบางศาลมักกำหนดให้เฉพาะนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเท่านั้นที่จะยื่นขอยกหมายค้นได้ แต่สถานีตำรวจในต่างจังหวัด แต่ละสถานีจะมีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรอยู่เพียงไม่กี่นาย จึงก่อให้เกิดความไม่สะดวกในทางปฏิบัติ

3. ศาลบางแห่งได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะยื่นขอยกหมายค้น ต้องเป็นนายตำรวจผู้รับผิดชอบในคดีเท่านั้น เพื่อที่ศาลจะได้ซักถามข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบดุลยพินิจในการพิจารณาออกหมายค้น

4. เนื่องจากการจัดการตามหมายค้น ไม่อาจใช้สำเนาหมายแทนได้ดังเช่นกรณีการจัดการตามหมายจับ การเข้าค้นจึงมีอาจกระทำได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากต้องใช้หมายค้นฉบับในการค้น ซึ่งต้องรอรยะเวลาการเดินทางกลับจากที่ทำการศาลมายังท้องที่เกิดเหตุ

5. โดยที่การค้นตามหมายนั้น มาตรา 104 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้ต้องส่งบันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และบัญชีสิ่งของที่ค้นได้ไปยังศาลผู้ออกหมาย การที่ต้องขอยกหมายค้นจากศาล จึงก่อให้เกิดภาระหน้าที่ในการต้องส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าว

6. การเข้าค้นเคหะสถานในบางกรณีไม่ปรากฏบ้านเลขที่ ซึ่งศาลบางแห่งจะไม่ออกหมายค้นให้ในกรณีดังกล่าว ทำให้ไม่อาจเข้าค้นได้

7. สำหรับความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับการพนันหรือยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีข้อความผิดซึ่งหน้า แต่กำลังกระทำอยู่ในที่โหลฐาน การที่ต้องขอยกหมายค้นจากศาลก่อนเข้าค้นเป็นขั้นตอนที่ล่าช้า และทำให้ผู้กระทำความผิดไหวตัวทันหรือเปลี่ยนแปลงสถานที่หรือเหตุการณ์ในการกระทำความผิดไปแล้ว ทำให้ไม่สามารถจับผู้กระทำความผิดได้

จากขั้นตอนในการออกหมายค้นดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามบ่อนการพนัน กล่าวคือ กว่าที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะผ่านขั้นตอนในการขอยกหมายค้นและได้รับหมายค้นโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น มักปรากฏว่าผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนัน มักจะรู้ตัวและหลบหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทุกครั้ง และถึงแม้ว่ามาตรา 92 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการค้นที่โหลฐาน เมื่อปรากฏว่าความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลง

ในทึรโหรานได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ หากข้อเท็จจริงปรากฏเพียงว่า มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนันเกิดขึ้นในทึรโหราน เจ้าพนักงานตำรวจมักจะยังไม่เข้าทำการค้นในทันที เนื่องจากหากเข้าทำการค้นโดยปราศจากหมายค้นและปรากฏต่อมาว่า ไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะโดยการหลบหนีของผู้กระทำความผิด หรือการที่ผู้กระทำความผิดไม่ทิ้งหลักฐานไว้ก็ตาม เจ้าพนักงานตำรวจก็อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ นอกจากนี้แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีหมายค้นก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถทำการค้นได้ในเวลากลางวันเท่านั้น เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จะให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ปวงชนชาวไทยมากกว่าที่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ แต่ในอีกด้านหนึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานได้ ดังเช่นกรณีการออกหมายค้นกับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนัน ซึ่งต้องหามาตรการมารองรับปัญหานี้ต่อไป

นอกจากนี้ปัญหาหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นและไม่มีความหมายฉบับใดรองรับคือ กรณีที่มีการสร้างหรือต่อเติมบ้านเรือน อาคาร ดึก สิ่งกีดขวาง หรือโดยประการอื่นอันมีลักษณะเป็นอย่างเดียวกัน (ซึ่งโดยทั่วไปมักมีรั้วรอบขอบชิด มีกำแพงหรือประตูที่แน่นหนา มีระบบรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดี) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสถานการพนันหรือบ่อนการพนัน ในปัจจุบันยังไม่มีความหมายฉบับใดให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นใดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการรื้อถอนหรือทำลายสิ่งกีดขวางหรือบ่อนการพนันดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งทำให้บ่อนการพนันสามารถดำรงอยู่ได้

ตารางที่ 4.2 สถิติความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังพนักงานอัยการที่เกิดสูงสุดในรอบปี พ.ศ. 2538

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	99,996	20.88
2. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	73,088	15.26
3. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	67,651	14.13
4. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ)	27,668	5.78
5. ความผิดฐานลักทรัพย์	25,577	5.34

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
6. พระราชบัญญัติวัดฤๅที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	20,610	4.30
7. ความผิดต่อร่างกาย	16,299	3.40
6. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้ได้)	11,220	2.34
9. พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี	8,152	1.70
10. พระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ	7,179	1.50
11. อื่น ๆ	121,503	25.37
รวม	478,943	100

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัย สำนักงานสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 4.3 สถิติความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังพนักงานอัยการที่เกิดสูงสุดในรอบปี พ.ศ.2539

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	86,267	17.10
2. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	73,129	14.49
3. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	72,913	14.45
4. พระราชบัญญัติวัดฤๅที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	45,950	9.11
5. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ)	34,203	6.78
6. ความผิดฐานลักทรัพย์	26,462	5.24
7. ความผิดต่อร่างกาย	15,203	3.01
8. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้ได้)	14,138	2.80
9. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร	7,621	1.51
10. พระราชบัญญัติป่าไม้, ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ	6,307	1.25
11. อื่น ๆ	122,427	24.26
รวม	504,620	100

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัย สำนักงานสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 4.4 สถิติความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังพนักงานอัยการที่เกิดสูงสุดในรอบปี
พ.ศ. 2540

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	137,162	25.36
2. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	88,871	16.08
3. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	72,617	13.43
4. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ)	37,058	6.85
5. ความผิดฐานลักทรัพย์	29,143	5.39
6. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้ได้)	16,463	3.41
7. ความผิดต่อร่างกาย	16,014	2.96
8. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	10,897	2.01
9. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร	10,548	1.95
10. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค	8,272	1.16
11. อื่น ๆ	115,842	21.42
รวม	540,887	100

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัย สำนักงานสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

ตารางที่ 4.5 สถิติความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมายังพนักงานอัยการที่เกิดสูงสุดในรอบปี
พ.ศ. 2541

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	183,353	33.13
2. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันอื่น ๆ)	72,184	13.04
2. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง	51,265	9.26
4. ความผิดฐานลักทรัพย์	37,613	6.80
5. พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันสลากกินรวบ)	34,154	6.17
6. พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ (ที่ออกใบอนุญาตให้ได้)	18,794	3.40
7. ความผิดต่อร่างกาย	17,296	3.13
8. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร	11,554	2.09

ประเภทคดี	จำนวนเรื่อง	อัตราร้อยละ
9. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	10,508	1.90
10. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค	7,166	1.29
11. อื่น ๆ	109,524	19.79
รวม	653,413	100

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลและวิจัย สำนักงานสารสนเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาที่กระทำความผิดพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ข้างต้น ปรากฏว่าในแต่ละปีมีผู้ต้องหาในคดีการพนันเป็นจำนวนมากทุกปี รองจากความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ จากตารางที่ปรากฏข้างต้นเป็นเพียงสถิติการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจและส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เพื่อมีความเห็นควรสั่งฟ้องหรือไม่เท่านั้น ดังนั้น ในความเป็นจริงยังมีผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการพนันอีกมาก ทั้งกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมมาได้แล้วมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง และกรณีที่ผู้กระทำความผิดที่หลบหนีจากการจับกุมไปได้

4.2.3.2 พนักงานอัยการ (Public Prosecutor)

เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมผู้ต้องหาในคดีการพนันได้ และส่งสำนวนการสอบสวนมาพร้อมความเห็นควรสั่งฟ้องมาให้กับพนักงานอัยการแล้ว ปัญหาหนึ่งที่พบในทางปฏิบัติ คือ พนักงานอัยการอาจมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา โดยอาจมีสาเหตุจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ หรือด้วยสาเหตุประการใดก็ตาม จึงต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ดังนี้ เมื่อเกิดกรณีเช่นนี้บ่อยครั้ง อาจเป็นสาเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีที่มีความสำคัญอื่น มากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับคดีการพนัน ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากนี้ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนัน และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยกับคำสั่งฟ้องนั้น นอกจากพนักงานอัยการจะขอให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้ว ส่วนใหญ่พนักงานอัยการมักจะขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดนำทรัพย์สินไปใช้ในการกระทำความผิดอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติปรากฏว่า มีคดีจำนวนมากที่ศาลได้ใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ริบทรัพย์สินตามที่อัยการร้องขอ ถึงแม้ว่าศาลได้ใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดแล้วก็ตาม แต่โทษปรับดังกล่าวมีอัตราโทษที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาด้านการปราบปรามบ่อนการพนัน

4.2.3.3 ศาลยุติธรรม (Court of Justice)

ศาลเป็นหน่วยงานที่ต้องอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ซึ่งบทบาทและหน้าที่อันสำคัญประการหนึ่งคือ การพิจารณาคดีและการใช้ดุลยพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายการปราบปรามปัญหาบ่อนการพนันได้ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

คดีการพนันเมื่อขึ้นสู่ศาลด้วยการฟ้องร้องแล้ว ผู้กระทำความผิดมักจะได้รับโทษตามกฎหมาย แต่อัตราโทษตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงสุดเพียง 3 ปี และมีโทษปรับสูงสุดเพียง 5,000 บาท และโดยมากศาลมักจะใช้วิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดและปรับเท่านั้น ทำให้อัตราโทษในคดีการพนันมีผลใช้บังคับเพื่อยับยั้งค่อนข้างน้อย³³

ปัญหาการดำเนินคดีในชั้นศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเป็นพิเศษ เริ่มตั้งแต่การจับกุม สอบสวน ควบคุมส่งสถานพินิจ และการดำเนินคดีในศาลจะต้องทำอย่างเร่งด่วนเกือบทุกขั้นตอน และงานที่ต้องปฏิบัติเฉพาะหน้าประจำวันก็มีความเกินกว่าขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จะทำได้อยู่แล้ว อีกทั้งเจ้าพนักงานตำรวจจับเด็กในข้อหาการพนัน มักจะได้รับการเตือนวิพากษ์วิจารณ์จากทุกฝ่าย และคดีที่ศาลวินิจฉัยส่วนมากก็เป็นไปในทางว่ากล่าวตักเตือน จึงทำให้เจ้าพนักงานตำรวจหันไปสนใจหรือทำคดีอื่นที่มีความสำคัญมากกว่าแทน นอกจากนี้การดำเนินคดีกับข้าราชการซึ่งจะต้องมีปัญหาการเผชิญหน้า เพราะเกือบจะเป็นที่แน่นอนว่า ข้าราชการที่ถูก

³³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1210/2526 วินิจฉัยเกี่ยวกับความผิดตามกฎหมายการพนันชายสลากกินรวบตอนหนึ่งว่า "การเล่นการพนันมิใช่ความผิดโดยสภาพ แม้ศาลจะลงโทษจำคุกจำเลยก็ไม่อาจปราบปรามการเล่นการพนันให้หมดสิ้นไปได้ แต่กลับทำให้จำเลยซึ่งต้องรับโทษจำคุกเพียงเล็กน้อยได้รับการตราหน้าเหมือนอาชญากร เฉพาะคดีนี้ จำเลยเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ มิใช่รายใหญ่ และข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับโทษจำคุกมาก่อน ตามพฤติการณ์แห่งคดี เห็นสมควรให้ออกสัจจำเลยได้กลับตัวสักครั้งหนึ่ง โดยการรอการลงโทษจำคุกจำเลย"

จับกุมจะต้องรู้สึกเพื่อความดำรงคงอยู่ในวงราชการต่อไป โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงถูกจับกุมหรือไม่ ถ้ายังเป็นผู้กว้างขวางที่ชอบกระทำตนเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในท้องที่ด้วยแล้ว มักจะมีการร้องเรียนขอความเป็นธรรมว่าถูกเจ้าพนักงานตำรวจกลั่นแกล้ง ทำให้เจ้าพนักงานตำรวจที่กระทำการตามหน้าที่เกิดความท้อแท้ต่อการปฏิบัติหน้าที่

การพนันนั้นเป็นอาชญากรรมโดยปราศจากผู้เสียหายที่เป็นปัจเจกชน กล่าวคือผู้เสียหายเป็นผู้กระทำความผิดเอง ฉะนั้น การลงโทษจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพการกระทำความผิดให้แตกต่างไปจากโทษตามกฎหมายที่เป็นความผิดในตัวเอง เช่น ลักทรัพย์ หรือชิงทรัพย์ นอกจากนี้ภัยที่เกิดขึ้นจากการพนันโดยตรงคือ ภัยทางเศรษฐกิจ³⁴

ปัจจุบันมีผู้เห็นว่า กฎหมายการพนันควรจะแก้ไขบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น โดยเพิ่มโทษจำคุกและโทษปรับ ทั้งนี้ เพราะการพนันไม่ใช่เป็นความผิดโดยสภาพในตัวเอง แต่เป็นความผิดตามกฎหมายที่รัฐก่อให้เกิดความสงบแก่สังคม จึงเป็นกฎหมายที่ไม่รุนแรง หากมีการเพิ่มโทษจำคุกก็น่าจะยังยั้งการกระทำความผิดกฎหมายที่รวดเร็วได้ในระยะสั้น ถึงอย่างไรก็ตามผลของการเพิ่มโทษจำคุกไม่ทำให้สังคมดีขึ้น การลงโทษจำคุกที่รุนแรง ควรคำนึงว่าสังคมจะได้รับอะไรเป็นการตอบแทนจากการลงโทษดังกล่าว เพราะผู้กระทำความผิดตามกฎหมายการพนันซึ่งต้องรับโทษจำคุก จะไม่ก่อให้เกิดผลในทางที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของสังคม ในทางตรงกันข้าม การจำคุกผู้ต้องโทษตามกฎหมายการพนันอย่างรุนแรงและยาวนานย่อมมีผลกระทบต่อสังคมโดยตรง คือ ผู้ต้องโทษจะถูกสภาพแวดล้อมในเรือนจำ บีบบังคับให้ผู้ต้องโทษกลายเป็นอาชญากรโดยแท้จริง และมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม แม้ผู้กระทำความผิดพ้นโทษแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม วัฒนาการของสังคมได้ทำให้การประกอบธุรกิจจากการกระทำความผิดตามกฎหมายการพนันมีความสลับซับซ้อนและมีผลประโยชน์อย่างมหาศาล ซึ่งโดยส่วนมากมักจะเกี่ยวโยงกับองค์กรอาชญากรรม ดังนั้น จึงควรจะได้บัญญัติบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายการพนันไว้อย่างชัดเจนและรัดกุม โดยครอบคลุมไปถึง

³⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 997/2526 วินิจฉัยว่า "การเล่นการพนันสลากกินรวบเป็นภัยแก่เศรษฐกิจของชาติเป็นส่วนรวม จำเลยจะอ้างว่าไม่เป็นภัยร้ายแรงได้อย่างไร ที่จำเลยอ้างว่าไม่เคยต้องโทษมาก่อนและรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้คนกลับตัวเป็นคนดี ไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำเลย"

ผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมจากการกระทำผิดกฎหมายในรูปธุรกิจ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพสังคมและกลไกของรัฐ ที่จะช่วยให้มีการยับยั้งการกระทำผิดตามกฎหมายการพนันอีกด้วย

คดีการพนันมีจำนวนสูงกว่าคดีประเภทอื่น ๆ มาก ดังปรากฏตามตารางสถิติคดีการพนันข้างต้น ดังนั้น แนวทาง ข้อคิดในการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว แยกพิจารณาเป็นหัวข้อได้ดังนี้

ก. เจตนาในความผิดเกี่ยวกับการพนัน

การกระทำผิดทางอาญาจำเป็นต้องมีเจตนาจึงจะเป็นความผิด เช่น จำเลยได้รับอนุญาตให้เล่นการพนันตกเบ็ด หากจำเลยไปพักรับประทานอาหารชั่วคราว จึงให้บุคคลอื่นดูแลการเล่นพนันแทน ขณะนั้นมีเด็กเข้ามาร่วมเล่นด้วยซึ่งถือว่าการกระทำผิดเงื่อนไขในใบอนุญาต แต่จะเห็นได้ว่าความผิดนี้มีได้เกิดขึ้นด้วยเจตนาของผู้ได้รับใบอนุญาต จึงไม่ถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด³⁵

ทั้งนี้ หากผู้กระทำสำคัญผิดในข้อเท็จจริง กรณีไม่อาจถือได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิด เช่น จำเลยเล่นพนันไพ่ โดยหลงเชื่อว่าใบอนุญาตที่เจ้าสำนักนำมาแสดงนั้นเป็นของจริง แม้ถึงว่าความจริงแล้วใบอนุญาตจะเป็นของปลอม ดังนี้ ผู้เข้าร่วมเล่นก็หามีความผิดไม่³⁶

ข. การเล่นผิดข้อความในใบอนุญาตหรือการเล่นพลิกแพลง

ผู้ได้รับอนุญาตให้เล่นการพนันอย่างหนึ่ง แต่ไปเล่นการพนันอีกอย่างหนึ่ง แม้จะอยู่ในบัญญัติเดียวกันก็ถือว่าเล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต³⁷ การเล่นผิดข้อความในใบอนุญาตดังกล่าว ผู้เข้าเล่นทุกคนมีความผิดด้วยกันทั้งหมด³⁸

³⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1249/2479

³⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 380/2486

³⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 80/2478 , 427/2478

³⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 113/2478

การลดปริมาณของไฟลงบางส่วน ไม่ถือว่าผิดต่อข้อความในใบอนุญาต เช่น ตามเงื่อนไขในใบอนุญาตให้เล่นไฟเผาโดยระบุนำมิให้ใช้ไฟฟอกอื่นนอกจากไฟ 52 ใบ เป็นการระบุให้เห็นชนิดของไฟเท่านั้น มิใช่ห้ามถึงการชักไฟออก³⁹

การเล่นพลิกแพลง เช่น เมื่อได้รับอนุญาตให้เล่นไฟผองจีน แต่ใช้ไฟแล้วเติมไฟขึ้นอีกเท่าหนึ่งรวมเป็นไฟเพียง 7 ชนิด 116 ใบ ซึ่งเท่ากับจำนวนไฟผองจีน ดังนี้ ถือว่าเป็นการเล่นพลิกแพลงตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติการพนัน⁴⁰ การพนันที่ได้รับอนุญาตให้จัดขึ้นแล้ว ผู้จัดให้มีการเล่นจะผิดก็ต่อเมื่อจัดให้มีการเล่นพลิกแพลงเท่านั้น⁴¹

ค. ผู้จัดให้มีการเล่น การจะลงโทษฐานเป็นผู้จัดให้มีการเล่นได้ จะต้องได้ความว่า จำเลยเกี่ยวข้องในการเล่นพนันนั้นในฐานะเป็นผู้จัดให้มีการเล่นขึ้น

ง. การบรรยายฟ้อง ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นสำคัญ

การฟ้องการพนันประเภทที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนนั้น จะต้องบรรยายว่าเล่นโดยมิได้รับอนุญาตเอาไว้ให้แจ้งชัดด้วย หากเป็นการพนันตามมาตรา 4 ทวิและการเล่นชนิดนั้น ยังไม่ได้กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ในการฟ้องไม่จำเป็นต้องบรรยายว่าเล่นโดยมิได้รับอนุญาตสำหรับการพนันชนิดที่กฎหมายระบุนำมิไว้ตามบัญชี ก. และ ข. ท้ายพระราชบัญญัติการพนันนั้น ในฟ้อง ไม่จำเป็นต้องบรรยายวิธีเล่นโดยละเอียด หากเป็นการพนันตามมาตรา 4 ทวิ จะต้องกล่าวถึงชื่อการพนันชนิดนั้นและวิธีการเล่นมาพอสมควร ที่จะทำให้เข้าใจได้ว่า จำเลยเล่นการพนันอะไรและอย่างไร

การฟ้องคดีการพนัน ที่มีลักษณะคล้ายกับการพนันชนิดที่ระบุในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการพนันนั้น จะต้องบรรยายฟ้องให้ชัดว่าคล้ายการพนันประเภทหนึ่งประเภทใด จะคล้ายทั้งสองชนิดไม่ได้ การฟ้องว่าจำเลยเล่นการพนันโดยผิดเงื่อนไขในใบอนุญาต จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าผิดเงื่อนไขอย่างไร การพนันที่ต้องมีเจ้ามือ แม้จะไม่ได้บรรยายว่าผู้ใดเป็นเจ้ามือ ก็ถือว่าเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ หากประสงค์จะให้ศาลลงโทษจำเลย

³⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1728/2492

⁴⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1689-1690/2479

⁴¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 563/2491

ฐานเป็นเจ้าของสำนักผู้จัดให้มีการเล่นพนันขึ้นนั้นจะต้องระบุในฟ้องให้ชัดว่าเป็นผู้จัด มิฉะนั้น จะสามารถลงโทษได้เพียงเป็นลูกค้ำผู้เข้าเล่นเท่านั้น

สำหรับการพนันประเภทที่ต้องขออนุญาตก่อนจัดให้มีการเล่นนั้น จะฟ้องขอให้ ศาลลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้จัด จะต้องระบุให้ชัดในฟ้องว่าจำเลยจัดให้มีการเล่นดังกล่าวขึ้น เพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตน

จ. คุลยพินิจกำหนดโทษ อัตราโทษที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 3 ปี โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำคุก และปรับ

เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับการพนันนั้น เป็นความผิดประเภท Mala Prohibita คือเป็นความผิดอันเกิดขึ้นจากรัฐบัญญัติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความผิดประเภท Mala in se หรือการกระทำที่ปรากฏเป็นความผิดในตัวเองนั้น พบว่ามีลักษณะการกระทำที่ร้ายแรง แตกต่างกัน ดังนั้น ในการลงโทษ ศาลจึงมักจะใช้คุลยพินิจในการกำหนดโทษที่แตกต่างกัน ด้วย กล่าวคือ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนัน มีความร้ายแรงของการกระทำที่น้อยกว่า การกระทำความผิดที่ปรากฏเป็นความผิดในตัวเอง จึงไม่สมควรกำหนดโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน ให้รุนแรงกว่าการกระทำความผิดประเภทที่ปรากฏความผิดในตัวเอง นอกจากนี้โทษจำคุกในระยะสั้นมักเกิดผลเสียแก่ผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะเกิดผลดี ทั้งนี้ เนื่องจากโทษจำคุกระยะสั้น มักไม่ประสบผลสำเร็จในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวได้ (Rehabilitation) และในทางตรงกันข้ามผู้กระทำความผิดอาจได้เรียนรู้สิ่งชั่วร้ายจากที่คุมขังอีกด้วย ดังนั้น ศาลจึงมักใช้วิธีการรอกโทษหรือรอกการกำหนดโทษและกำหนดค่าปรับกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการพนัน

นอกจากนี้ในทางปฏิบัติมักปรากฏว่า เจ้ามือหรือเจ้าของบ่อนการพนันมักไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี จึงเป็นเหตุให้บ่อนการพนันยังดำรงอยู่ได้ ดังนั้นหากมีการจับกุมเจ้ามือหรือเจ้าของบ่อนการพนันได้ และศาลได้ใช้คุลยพินิจกำหนดอัตราโทษจำคุกพร้อมด้วยอัตราโทษปรับชั้นสูง อาจจะก่อให้เกิดผลดีในเชิงข่มขู่ ยับยั้ง (Deterance) และเป็นเยี่ยงอย่างแก่เจ้ามือหรือเจ้าของบ่อนการพนันรายอื่นได้

ฉ. การริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติการพนัน แยกเป็นทรัพย์สินในวงพนันและเครื่องมือที่ใช้ในการเล่นพนัน

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้กระทำความผิดฐานเล่นการพนันจะไม่ต้องได้รับโทษ เพราะมีข้อยกเว้นตามกฎหมายก็ตาม หากศาลเห็นว่าทรัพย์สินของกลางเป็นทรัพย์สินที่ควรริบ ศาลก็มีอำนาจริบทรัพย์นั้นได้ เพราะการริบทรัพย์เป็นโทษชนิดหนึ่งที่มีถึงทรัพย์สินที่สำคัญ แต่เมื่อริบทรัพย์แล้ว เจ้าของทรัพย์สินที่มีได้รู้เห็นยินยอมในการกระทำความผิดมิสิทธิร้องขอคืนทรัพย์สินนั้นคืนได้

ข. สินบนนำจับ แบ่งพิจารณาได้ ดังนี้

เมื่อศาลพิพากษาให้จ่ายสินบนนำจับ⁴² และคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้มีสิทธิได้รับสินบนนำจับจะมาขอรับ ซึ่งเจ้าหน้าที่ศาลจะค้นหาสำนวนคดีมาลอกแสดมปัญหาอากรเปลี่ยนเป็นเงินสดจากคลังตามวิธีการ และเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าผู้แจ้งความนำจับส่วนใหญ่ไม่มีตัวจริงแทบทุกคดี แต่ผู้ที่มาจับนี้จะให้ปากเหินงินน้ำใจแก่เจ้าหน้าที่ของศาลผู้ทำให้ หรือแปงปันให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับรองรายชื่อว่า เป็นผู้แจ้งความนำจับจริง ผลเกี่ยวเนื่องกับการให้ปากเหินงินน้ำใจดังกล่าวน่าจะความยุ่งยากในมาสู่ศาลยิ่งในกรณีที่จำเลยไม่ชำระค่าสินบนนำจับ และของกลางมีไม่เพียงพอ อีกทั้งจำเลยถูกหักวันคุมขังออกจากค่าปรับตามคำพิพากษาไปแล้ว ปัญหาการจ่ายสินบนนำจับ ดังกล่าวแบ่งพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

"ผู้นำจับ" คดีที่เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นพยานโจทก์เบิกความว่า ผู้ประสงค์เงินสินบนนำจับมาแจ้งว่า ที่บ้านจำเลยลักลอบเล่นการพนัน โดยได้ระบุถึงผู้เล่นและสถานที่เล่น รวมถึงแจ้งให้เข้าไปทางหลังบ้านเพื่อสะดวกในการจับกุม เช่นนี้ถือได้ว่าผู้ที่แจ้งเป็นผู้นำจับตามกฎหมายแล้ว⁴³ แต่หากเป็นเพียงผู้แจ้งความว่ามีคนลักลอบเล่นการพนันที่นั่นที่นั่นเท่านั้น ยังไม่เรียกว่าเป็นผู้นำจับ⁴⁴

⁴² กวี มนูญปิฎ, "สินบนนำจับในคดีการพนัน," ตุลพาท 6 (ตุลาคม 2502) : หน้า 859 – 860.

⁴³ คำพิพากษาฎีกาที่ 55/2510

⁴⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 544/2480

"สินบนนำจับ" พนักงานอัยการซึ่งเป็นโจทก์มีอำนาจร้องขอให้ศาลจ่ายเงินสินบนนำจับได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม แต่โจทก์ต้องบรรยายในคำฟ้องด้วยว่ามีผู้นำจับพร้อมทั้งมีคำขอที่แจ้งชัดมาด้วย

"การจ่ายสินบน" ศาลจะจ่ายเงินสินบนนำจับได้ต่อเมื่อมีการพิพากษาลงโทษปรับจำเลย ตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่ 846/2479 การลงโทษผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติการพนัน ศาลจะลงโทษจำคุกแต่อย่างเดียว โดยยกโทษปรับก็ได้ตามกฎหมายอาญา มาตรา 23 และมาตรา 11 ในกรณีเช่นนี้ จำเลยไม่ต้องเสียค่านำจับ

ในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกแต่อย่างเดียวไม่ลงโทษปรับ ศาลไม่สั่งเรื่องให้จำเลยจ่ายเงินสินบนนำจับ แม้คดีนี้จะมีเงินของกลางที่ศาลสั่งให้ริบอยู่ด้วยก็ตาม

"จำนวนเงินสินบนนำจับที่จ่าย" ยกตัวอย่างเช่น คดีการพนันที่ศาลพิพากษาปรับจำเลย 2,000 บาท ฐานเป็นเจ้าของสำนักไฟผ่องไทย ลดโทษให้กึ่งหนึ่งเนื่องจากรับสารภาพ คงปรับ 1,000 บาท และให้จ่ายสินบนนำจับกึ่งหนึ่งของค่าปรับตามกฎหมาย จำเลยต้องคุมขังมาแล้ว 2 วัน คิดหักให้วันละ 70 บาท เหลือสุทธิที่ต้องชำระเป็นเงิน 860 บาท ปัญหาที่ว่าควรจ่ายสินบนนำจับเท่าใด

พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 15 บัญญัติว่า

"นอกจากโทษที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเป็นกรณีที่มีผู้นำจับผู้กระทำความผิด ให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาลให้จ่ายสินบนแก่ผู้นำจับด้วย และให้ศาลสั่งไว้ในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดใช้เงินสินบนแก่ผู้นำจับกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินค่าปรับอีกโสดหนึ่ง ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระสินบนดังกล่าว ให้จ่ายจากเงินที่ได้รับจากของกลางซึ่งศาลสั่งริบ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว หรือจ่ายจากเงินค่าปรับที่ได้ชำระต่อศาล "

นักกฎหมายฝ่ายแรกเห็นว่า เมื่อศาลพิพากษาสั่งให้จ่ายเงินสินบนนำจับกึ่งหนึ่งของค่าปรับตามคำพิพากษา ดังนี้ควรจ่ายเงินสินบนจำนวน 500 บาท ไม่ควรกลับมาคิดจ่ายให้กึ่งหนึ่งของค่าปรับที่ชำระต่อศาลแล้วจ่ายให้เพียง 430 บาท ถ้ากฎหมายมุ่งประสงค์ให้กลับมาจ่ายกึ่งหนึ่งของค่าปรับที่ชำระ กฎหมายควรบัญญัติให้ชัดเจน สำหรับข้อความตอนท้ายนั้น หมายถึง วิธีการที่จะได้เงินมาจ่ายให้แก่ผู้นำจับเท่านั้นว่าให้เอาเงินจากแหล่งใดมาจ่าย แต่วงเงินที่จะต้องจ่ายยังคงเป็นกึ่งหนึ่งของค่าปรับที่ได้สั่งไว้แต่เดิมนั่นเอง และถ้าค่าปรับเหลือไม่พอจ่ายให้ผู้นำจับ ผู้นำจับก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับอีก

นักกฎหมายฝ่ายหลังเห็นว่า แม้กฎหมายจะให้ศาลสั่งจ่ายสินบนนำจับกึ่งหนึ่งของค่าปรับก็ตาม แต่ค่าปรับที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาที่แท้จริงคือจำนวนค่าปรับภายหลังจากที่ได้คำนวณหักวันคุมขังออกเสียก่อน เนื่องจากวันคุมขังที่จำเลยถูกคุมขังไปนั้นหากไม่หักออกแล้ว ย่อมทำให้จำเลยถูกขังไปโดยเปล่าประโยชน์ และไม่ได้รับความยุติธรรมตามที่ศาลพิพากษา ด้วยเหตุนี้เมื่อหักวันคุมขังให้แล้วค่าปรับที่แท้จริงจึงเหลือน้อยลงตามไปด้วย การที่จำเลยต้องจ่ายสินบนนำจับของค่าปรับที่ชำระจำนวน 430 บาท จึงเหมาะสมแล้ว หากจำเลยไม่ยอมจ่าย ก็ให้นำเงินค่าปรับที่ชำระจ่าย เป็นค่าสินบนนำจับกึ่งหนึ่งของเงินจำนวนดังกล่าว ตามบทบัญญัติ มาตรา 15 ตอนท้าย ส่วนอีกครึ่งหนึ่งที่เหลือก็เป็นส่วนของรัฐที่จะนำไปใช้ป้องกันปราบปรามต่อไป

ทางปฏิบัติที่ใช้กันอยู่ในศาลจะยึดหลักการตามแนวความคิดที่สอง กล่าวคือ จ่ายค่าสินบนนำจับกึ่งหนึ่งของค่าปรับที่ชำระแท้จริง

สำหรับการคุมความประพฤติ (Probation) หมายถึง การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลในชุมชน เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับคนเป็นพลเมืองดี โดยไม่ต้องได้รับโทษจำคุก ซึ่งอาจทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นมีมลทินติดตัวไปตลอดชีวิต และอาจกลายเป็นพลเมืองที่ไม่ดียิ่งขึ้น โดยผู้นั้นจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดและอยู่ในความดูแลของพนักงานคุมประพฤติ⁴⁵

ประมวลกฎหมายอาญา กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคดีที่ศาลอาจใช้วิธีการคุมความประพฤติได้ไว้ใน มาตรา 56 ถึง 58 กล่าวคือ จะต้องเป็นคดีที่ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษไว้ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้⁴⁶

- (1) เป็นคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี
- (2) เป็นการกระทำความผิดครั้งแรก เว้นแต่ คดีที่เคยกระทำความผิดนั้นเป็นคดีที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

⁴⁵ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคุมประพฤติกลาง, การคุมประพฤติผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2523)

⁴⁶ ลัก กอแสงเรือง, ประมวลกฎหมายอาญา, (กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณาการ, 2520) หน้า

(3) มีเหตุผลควรเมื่อคำนึงถึง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสภาพความผิดและเหตุอื่นอันควรปรานี

ผู้กระทำความผิดคดีการพนันที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จึงอาจถูกศาลมีคำพิพากษาให้ใช้วิธีคุมประพฤติด้วย ซึ่งสถิติคดีที่ศาลใช้วิธีดังกล่าวในระยะสองปีแรกของการนำวิธีคุมประพฤติมาใช้เมื่อประมาณ พ.ศ. 2522 - 2523 นั้น ปรากฏว่าศาลใช้วิธีการนี้กับผู้กระทำความผิดคดีการพนันมากที่สุด กล่าวคือ 474 คดี จากคดีทั้งหมด 1,012 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 46.84 % ของคดีทั้งหมด ผลการคุมประพฤติปรากฏว่าผู้กระทำความผิดคดีการพนันที่ศาลเพิกถอนคุมความประพฤติไม่มีเลย

การที่ศาลสั่งใช้วิธีการคุมความประพฤติมากกว่าคดีอื่นๆ มิได้หมายความว่า การคุมประพฤติผู้กระทำความผิดการพนันจะได้ผลดีกว่าคดีอื่นๆ เพราะศาลอาจเห็นว่าวิธีการคุมความประพฤติเป็นวิธีการใหม่และคดีการพนันเป็นคดีเล็กน้อย ศาลจึงใช้วิธีการนี้กับคดีประเภทนี้มากเป็นการทดลองก็เป็นได้ ส่วนการที่ไม่ปรากฏว่าเคยมีการเพิกถอนคุมความประพฤติก็มิได้หมายความว่า การคุมความประพฤติได้ผลดี ทั้งนี้ เพราะผู้ถูกคุมประพฤติอาจจะยังเล่นการพนันแต่ไม่ถูกจับกุมดำเนินคดี หรือพนักงานคุมประพฤติไม่ทราบก็เป็นได้ ดังนั้น การจะตัดสินว่าการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดการพนันหรือคดีอื่นๆ ได้ผลดีเพียงใดจึงน่าจะต้องรอประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

การคุมประพฤติประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ⁴⁷

(1) การควบคุมสอดส่อง (Surveillance) หมายถึง การที่พนักงานคุมประพฤติไปพบปะติดต่อกับผู้ถูกคุมความประพฤติ ครอบครัว และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบความเป็นไป และกำหนดวิธีการในการแก้ไขผู้ถูกคุมความประพฤติร่วมกัน

(2) การบริการ (Service) หมายถึง การช่วยให้ผู้ถูกคุมประพฤติ และครอบครัวได้รับประโยชน์จากหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เช่น การศึกษา การหางาน การตรวจสุขภาพ และบริการอื่นๆ

⁴⁷ "The President Commission on Law Enforcement and Administration of Justice," Task Force Report Corrections (1967) : 142 -143.

(3) การให้คำแนะนำ (Counseling) หมายถึง การที่พนักงานคุมประพฤติ จะต้องช่วยให้ผู้ถูกคุมประพฤติและครอบครัวเข้าไปเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นบุคคลอื่นๆ

วิธีคุมความประพฤติทั้งสามประการดังกล่าว เมื่อพิจารณาผู้กระทำความผิดคิด การพนันแล้ว จะเห็นว่าวิธีการคุมประพฤติเหมาะสมสำหรับผู้กระทำความผิดที่ได้เล่นการ พนันเป็นอาชีพหรือเล่นจนติดเป็นนิสัย ทั้งนี้ เพราะบุคคลเหล่านี้ส่วนมากมีสภาพโดยทั่วไป คล้ายกับบุคคลธรรมดาทั่วไป ไม่มีสิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขตามวิธีการข้อ (2) และ (3) มากนัก ความสำคัญของการคุมประพฤตินี้จึงอยู่ที่วิธีการข้อ (1) คือ การควบคุมและการ สอดส่อง ซึ่งส่งผลต่อผู้กระทำความผิดที่มีโชนักการพนันอาชีพ หรือผู้มีได้ติดเป็นนิสัย เพราะ ผู้กระทำความผิดพวกนี้กลัวอยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าทำผิดอีกจะต้องรับโทษถึงจำคุก และมีใคร คนหนึ่งคอยจ้องมองตนเองอยู่ ซึ่งจะมีผลให้ผู้นั้นไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก

4.2.3.4 ราชทัณฑ์ (Punishment by Royal Decree)

ราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญในด้านการบริหารโทษ กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแก่จำเลยแล้ว ราชทัณฑ์จะเป็นหน่วยงานที่ควบคุม ดูแลและบริหารโทษให้เป็นไปตามที่คำพิพากษาของศาล แต่ในทางปฏิบัตินั้นผู้ต้องโทษอาจ ได้รับโทษจำคุกน้อยกว่าที่ศาลพิพากษาได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขและมาตรการที่ราชทัณฑ์ กำหนดประกอบกับความประพฤติของผู้ต้องโทษ ดังนั้น หากมีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ บ่อนการพนันต้องโทษจำคุก ราชทัณฑ์ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดประเภทนี้เป็นพิเศษทั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ต้องโทษที่เป็นเจ้าของบ่อน หรือมี ความเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม เพื่อให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ประชาชนโดยทั่วไป ให้ เกรงกลัวต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับบ่อนการพนัน

นอกจากนี้การที่กฎหมายกำหนดการพนัน เพียงแต่กำหนดอัตราโทษปรับหรือจำคุก เท่านั้น ซึ่งมีอัตราโทษเพียงเล็กน้อย อาจไม่สามารถแก้ไขเยียวยาผู้กระทำความผิดได้ มี ความเป็นไปได้เพียงใดที่จะนำมาตรการอื่น เช่น การลงโทษปรับควบคู่กับการบริการสังคม (Community Services by Order) ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์ต่อสังคมแล้ว ยังทำให้ ผู้กระทำความผิดต้องแสดงตัวต่อสังคมในขณะที่ทำงานบริการสังคม อันอาจจะทำให้ ผู้กระทำความผิดได้รับความอับอาย และเกิดความยับยั้งมากขึ้นมิให้เกิดการหวนกลับไป กระทำความผิดอีก

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการพนันทั้งโดยสภาพทั่วไป และการบังคับใช้กฎหมาย
ดังกล่าวมาข้างต้น สมควรที่จะพิจารณาวิจัยถึงแนวทางเยียวยาแก้ไข หรือปรับปรุงเพื่อ
ให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในประเทศไทยอันจะกล่าวในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย